

Nebezpečná aktivita Slnka bude pod väčším drobnohľadom slovenských astronómov na Lomnickom štíte. V observatóriu na najvyššie položenom pracovisku na Slovensku dnes spustili do prevádzky nový koronálny multikanálový polarimeter určený na pozorovanie slnečnej koróny.

Vďaka novému prístroju v hodnote 625 256 eur budú môcť slovenskí astronómovia robiť priame merania rýchlostných a magnetických polí v slnečnej koróne. Doteraz sa takéto merania na Lomnickom štíte nedali robiť, takže chýbali údaje o magnetickom poli v slnečnej koróne, uviedol počas dnešného spustenia prevádzky nového prístroja Ján Svoreň z Astronomického ústavu Slovenskej akadémie vied v Tatranskej Lomnici. Ide o unikátny svetový prístroj

ktorý je

jediný v Európe a jeden z dvoch na svete

. Druhý podobný prístroj, ale staršieho typu, sa nachádza v observatóriu Mauna Loa na Havajských ostrovoch.

Dôležitý prístroj

Prístroj je kľúčovou investíciou prvej fázy projektu spolufinancovaného zo štrukturálnych fondov Európskej únie Astronomického ústavu Slovenskej akadémie vied a jeho partnerov s názvom „*Centrum kozmických výskumov: vplyvy kozmického počasia*“. Projekt je zameraný na interakcie kozmického prostredia so Zemou, ktoré majú významný vplyv na životné prostredie človeka. V rámci projektu astronómovia skúmajú a infraštruktúrne podporujú dve oblasti výskumu, a to slnečno-zemské vzťahy a interakcie pevnej zložky medziplanetárnej hmoty - meteorov a asteroidov so Zemou.

Pri pozorovaniach a teoretickej interpretácii fyzikálnych podmienok v slnečnej koróne bude Astronomický ústav spolupracovať s kolegami z USA. Vzhľadom na to, že Havajské ostrovy sú takmer presne na opačnej strane zemegule ako observatórium na Lomnickom štíte, bude možné v prípade priaznivých podmienok pozorovať Slnko oboma koronálnymi multikanálovými polarimetrami, čo podľa astronómov prispeje k väčšej presnosti meraní a k dlhšej neprerušenej sérii pozorovaní.

Zámerom projektu Centrum kozmických výskumov: vplyvy kozmického počasia je vytvorenie národnej bázy v celej šírke aktivít kozmického výskumu, pokračovanie v poznávaní procesov prebiehajúcich v kozme, ktoré nemožno študovať v pozemských laboratórnych podmienkach, pozemnými pozorovaniami, analýzou meraní a teoretickou simuláciou študovaných procesov. Na projekt získal Astronomický ústav takmer 1,33 mil. eur. Na ďalšie vybavenie centra v rámci druhej etapy projektu získal Astronomický ústav ďalších 2,65 mil. eur.

Súčasťou druhej etapy je aj kúpa nového ďalekohľadu s 1,3 metrovým zrkadlom na Observatórium na Skalnatom plese, čím sa tatranskí astronómovia zaradia medzi svetovú špičku. Spustením tohto prístroja sa centrum excelentnosti v Tatranskej Lomnici stane plnohodnotným strediskom zapojeným do svetovej siete vedeckých pracovísk pre kozmické počasia. Pomocou prístroja bude možné rozvíjať kozmický výskum a výrazne napredovať v odbore astrofyzika.

VYSOKÉ TATRY 22. júna (WEBNOVINY)